

WRM.0003.9.2024

Kalisz, 28 października 2024 r.

Pan
Tadeusz Skarżyński
Radny
Rady Miasta Kalisza

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na Pana interpelację w sprawie zabezpieczenia przeciwpowodziowego osiedla Ogrody oraz regulacji Krępiccy informuję, że kwestia bezpieczeństwa mieszkańców Kalisza jest cały czas jednym z moich priorytetów.

Kluczowym dla prowadzenia ochrony przeciwpowodziowej jest obowiązek uwzględnienia map ryzyka i map zagrożenia powodziowego oraz wyposażenie i utrzymanie magazynu przeciwpowodziowego. Opracowanie map ryzyka i map zagrożenia powodziowego wynika z wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. W Polsce mapy te opracowane zostały na zlecenie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w ramach projektu „Informatyczny System Ochrony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Osiedle Ogrody nie zostało wskazane na ww. mapach jako obszar narażony na wysokie, średnie i niskie ryzyko powodzi, a jedynie narażone na ryzyko powodzi w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Według scenariuszy przyjętych na mapach ryzyka i zagrożenia powodziowego, w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia lewostronnego obwałowania rzeki Prosnicy na odcinku od mostu w al. Wojska Polskiego do mostu w ul. Józefa Piłsudskiego, zalana może zostać część osiedla Ogrody z ulicami: Agrestowa, Akacyjowa, Jagodowa, Jaśminowa, Kalinowa, Niska i Porzeczkowa.

W ograniczonym stopniu, ochronę przed powodzią pełnią kanały i budowle Kaliskiego Węzła Wodnego oraz wały przeciwpowodziowe o długości około 15,5 km. Przeprowadzone badania specjalistyczne wykazały jednak, że podjęcie działań, mających na celu podwyższenie istniejących wałów przeciwpowodziowych i uzupełnienie istniejącej infrastruktury poprzez wybudowanie wałów przeciwpowodziowych chroniących południowe i północne osiedla miasta, w tym Ogrody, może nie uchronić w pełni Kalisza przed zalaniem wodami powodziowymi. Problem ten może być rozwiązany jedynie poprzez wybudowanie zbiornika retencyjnego „Wielowieś Klasztorna”. Inwestycja ta ma decydujący wpływ na zabezpieczenie przeciwpowodziowe Kalisza. Mimo wieloletnich oczekiwań i sukcesywnie podejmowanych przez samorząd starań, w dalszym ciągu nie możemy wyegzekwować powstania tak ważnej dla regionu inwestycji. Realizacja tego zadania planowana i realizowana jest przez instytucje, które nie są nadzorowane przez samorząd Kalisza. Od lat podejmujemy działania zmierzające do zabezpieczenia Kalisza, jednak nie mamy prawnych możliwości ingerencji w kompetencje Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W bieżącym roku skierowałem pisma do Ministerstwa Infrastruktury oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w których pytałem o stan realizacji tych inwestycji. W odpowiedzi uzyskałem jedynie potwierdzenie, iż zbiornik Wielowieś Klasztorna jest konieczny z punktu widzenia ochrony Kalisza przed powodzią; (...) *Nie znaleziono innej alternatywy, równie skutecznie redukującej ryzyko powodziowe dla tego miasta. Analizy hydrauliczne wykazały, że jego skuteczność (mierzona w ograniczaniu strat powodziowych dla powodzi o prawdopodobieństwie 1% tj. raz na 100 lat wynosi 80%. (...) Zbiornik Wielowieś Klasztorna spowoduje zmianę charakterystyki Kaliskiego Węzła Wodnego (KWW) w stopniu znaczącym, a zatrzymanie znacznych ilości wody w tym zbiorniku spowoduje zwiększenie chłonności wody z dopływów Proсны do KWW (...). Budowa obwałowań w chwili obecnej, bez wybudowanego zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna spowoduje zwiększenie zagrożenia powodziowego na obszarze KWW.*

Z uwagi na cykliczność występowania powodzi oraz znaczne straty jakie przynoszą, ustawodawca zobowiązał administrację publiczną do przygotowania

się na wypadek ich wystąpienia oraz zaplanowania podejmowanych działań poprzez m.in. opracowanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią. Na szczeblu gminy podstawę prawną dla opracowania planu operacyjnego ochrony przed powodzią stanowi ustawa o samorządzie gminnym. Artykuł 31a ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym stanowi, że *Wójt opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy*. Miasto Kalisz zgodnie ustawowymi wymaganiami opracowało taki dokument. *Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla Miasta Kalisza* został wykonany już w 2016 roku. Miasto posiada również przygotowane stosowne wzory stosownych zarządzeń dotyczących wprowadzania i odwoływania pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego.

Monitorowaniem i oceną stopnia zagrożenia powodziowego zajmuje się Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy (IMGW PIB). Na podstawie codziennych obserwacji, w przypadku zagrożenia, IMGW PIB wydaje stosowne ostrzeżenia i przekazuje do odpowiednich centrów zarządzania kryzysowego oraz podaje do publicznej wiadomości. W praktyce stosuje się trzy poziomy ostrzeżeń. Ostrzeżenie 1 stopnia, gdy przewiduje się gwałtowny wzrost wody, a stany wody utrzymują się poniżej ostrzegawczych. Ostrzeżenie 2 stopnia, gdy stany wody obserwowane lub prognozowane są w strefie stanów ostrzegawczych, ale poniżej stanów alarmowych. Ostrzeżenie 3 stopnia, gdy obserwowane lub prognozowane stany wody układają się powyżej stanów alarmowych. Na podstawie prowadzonych wieloletnich obserwacji określa się stany ostrzegawcze i alarmowe. Stan ostrzegawczy jest to umowny stan osiągniętego poziomu wody informujący o możliwości wystąpienia zagrożenia powodziowego w przypadku dalszego wzrostu przepływu wody. Woda jeszcze nie występuje z koryta cieku wodnego, ale nawet niewielki jej przybór grozi wylewem. Przekroczenie poziomu stanu ostrzegawczego jest podstawą do ogłoszenia pogotowia przeciwpowodziowego. Natomiast stan alarmowy jest to stan wody, który w przypadku dalszych wzrostów wskazuje na zagrożenie wystąpienia powodzi. Jest sygnałem do podjęcia wzmożonych działań z zakresu ochrony ludności i mienia oraz ogłoszenia alarmu przeciwpowodziowego. Wprowadzenie pogotowia przeciwpowodziowego kierowane jest głównie

do służb i instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie skutkom powodzi i ochronę ludności. Wiąże się z koniecznością sprawdzenia możliwości podjęcia odpowiednich działań oraz wzmożoną obserwacją stanu wód i wałów przeciwpowodziowych. W czasie alarmu powodziowego wprowadzone zostają całodobowe dyżury w administracji, następuje rozwinięcie obsady miejskiego centrum zarządzania kryzysowego oraz magazynie przeciwpowodziowym, a na wałach przeciwpowodziowych i innych urządzeniach wodnych wprowadza się dyżury obserwacyjne. Uruchamiane są również dodatkowe środki łączności oraz rezerwy materiałowe i sprzętowe. Swoje działania opiniodawczo-doradcze podejmować będzie zespół zarządzania kryzysowego dla Miasta Kalisza. W czasie obowiązywania alarmu przeciwpowodziowego ludność zamieszkała na zagrożonym obszarze może być poddana ewakuacji. Ewakuację prewencyjną może zarządzić Prezydent Miasta, natomiast ewakuacje z rygiem natychmiastowej wykonalności strażak kierujący akcją ratowniczą.

Z ostatnich analiz wynika, że coraz częściej dotykają nas małe powodzie lokalne – nie koniecznie związane z wystąpieniem wody z koryta rzeki, ale z szybkim spływem wód powierzchniowych. Ten typ powodzi nie jest związany z wystąpieniem wody z cieków lub zbiornika wodnego, ale z wielkością strat ponoszonych na terenach zurbanizowanych. Ostatnimi czasy Kalisz dotykają właśnie powodzie z poza obszaru ustawowej definicji powodzi, powodzie powstałe w wyniku intensywnych opadów i niewydolnego systemu odprowadzania wód opadowych. Wśród specjalistów gospodarki wodnej pojawiło się określenie tzw. powodzi miejskiej.

26 sierpnia w ratuszu odbyło się spotkanie przedstawicieli służb i instytucji z terenu Kalisza, jednostek zaangażowanych w działania związane z usuwaniem skutków ulewnych opadów 19 sierpnia br. Jego celem było omówienie podjętych działań oraz przedstawienie propozycji, służących zwiększeniu bezpieczeństwa i ochronie mieszkańców, w tym koniecznych działań, które pozwolą zminimalizować straty w przyszłości. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele: władz Miasta Kalisza, Rady Miasta Kalisza, WZKO i WGOŚ Urzędu Miasta Kalisza, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Zlewni Kalisz, Państwowej Straży Pożarnej w Kaliszu, Ochotniczych Straży Pożarnych

z terenu Miasta Kalisza, Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu, Straży Miasta Kalisza, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Zarządu Dróg Miejskich.

Na spotkaniu tym ustalono, że ciekły wodne mają być częściej monitorowane, aby w razie potrzeby podejmować szybkie działania we wszystkich newralgicznych miejscach (kontrola przepustów, udrażnianie., itp.).

W przypadku pojawienia się sytuacji kryzysowych, w tym również zagrożenia powodziowego, reaguje cały system zarządzania kryzysowego. System ten tworzy wiele współpracujących ze sobą podsystemów. Ochronę przeciwpowodziową prowadzi wiele służb i instytucji. Wśród najważniejszych należy wymienić Państwową i Ochotniczą Straż Pożarną, Policję, Państwowe Ratownictwo Medyczne, Staż Miejską, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Obsługę w obszarze zarządzania kryzysowego wszystkich organów decyzyjnych, wchodzących w skład systemu zarządzania kryzysowego oraz całodobowy obieg informacji zapewniają centra zarządzania kryzysowego. W Kaliszu funkcjonuje w systemie całodobowym Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Centrum to odpowiada za utrzymanie systemu komunikacji, monitorowanie i analizę zagrożeń, ostrzeganie i alarmowanie ludności, przygotowanie dokumentów, planów, procedur i aktów wykonawczych. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego sporządziło i utrzymuje *Bazę danych sił i środków możliwych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych*, prowadzi wykaz lokalnych firm świadczących usługi w zakresie pozyskania i transportu piasku, normatyw wyposażenia miejskiego magazynu przeciwpowodziowego.

W naszym mieście utworzony został także jeden z najnowocześniejszych systemów ostrzeganie i alarmowania mieszkańców Kalisza *pn. Centralny System Alarmowania dla Miasta Kalisza*, składający się z 35 elektronicznych syren, który obsługiwany jest przez całodobowe centrum zarządzania kryzysowego (atutem tego systemu jest możliwość przekazywania komunikatów głosowych).

Informowanie społeczeństwa może odbywać się również przy wsparciu lokalnych mediów (radio, telewizja) oraz komunikaty przekazywane przez służby policji, straży miejskiej. W grudniu 2023 r. podpisane zostało porozumienie z Centrum

Kultury i Sztuki w Kaliszu dotyczące rozpowszechniania komunikatów ostrzegawczych w sytuacjach szczególnych zagrożeń.

W kwestii regulacji cieku Krępicą wyjaśniam, iż od stycznia 2018 r. organem sprawującym władzę nad rzeką Krępicą jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. Zgodnie z zawartym porozumieniem Miasto Kalisz zobowiązało się do opracowania dokumentacji projektowej. Ogłoszono postępowanie przetargowe na zamówienie publiczne w celu wyłonienia wykonawcy dokumentacji projektowej. Wykonawca opracował projekt budowlany i uzyskał decyzję środowiskową oraz pozwolenie wodnoprawne. Dokumentacja nie została jednak ukończona w umownym terminie, sam wykonawca nie uzyskał wszystkich wymaganych uzgodnień i materiałów stanowiących załącznik do wniosku o wydanie decyzji o zgodzie na realizację inwestycji i nie deklarował dalszej realizacji przedmiotu umowy, co skutkowało jej rozwiązaniem. Projekt i dokumenty, którymi dysponuje Miasto Kalisz, będą stanowić wytyczne wyjściowe do dalszej realizacji. W oparciu o nie Miasto ogłosiło kolejne postępowanie przetargowe na dokończenie dokumentacji projektowej, jednak zostało ono unieważnione, gdyż kwoty ofert znacznie przewyższały środki zabezpieczone na ten cel w budżecie miasta. Były kwotami dużo wyższymi, niż wartość pierwotnej umowy na wykonanie dokumentacji.

28 czerwca 2022 r. podpisano list intencyjny, który mówi o deklaracji stron (Miasta Kalisza i Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie) o chęci ścisłej współpracy przy realizacji zadania pod nazwą „Regulacja wód i kształtowanie nowego koryta cieku naturalnego Krępicą na całej regulowanej długości tj. w km. Od 0+000 do 5+872,4 biegu koryta”, w ramach którego każda ze stron podejmie się realizacji rzeczowej dedykowanego zakresu spełniającego cele, jak zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej, poprawę stosunków wodnych na gruntach przyległych poprzez zwiększenie retencji wód cieku, zapobieganie skutkom suszy czy podniesienie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru Miasta Kalisza.

W ramach zadania strony będą dążyć do:

- 1) pozyskania niezbędnego finansowania dla zapewnienia wkładu własnego na realizację zadania po opracowaniu dokumentacji zawierającej kosztorys

- inwestycyjny;
- 2) wykonania dokumentacji projektowej na bazie posiadanych koncepcji, uzyskania wszystkich niezbędnych uzgodnień, pozwoleń i decyzji administracyjnych celem rozpoczęcia robót budowlanych;
  - 3) nabycia i udostępnienia wszystkich działek, niezbędnych dla prawidłowej realizacji robót budowlanych;
  - 4) realizacji zadania zgodnie z decyzją Wojewody Wielkopolskiego na realizację inwestycji przeciwpowodziowej po jej uzyskaniu;
  - 5) wykonania przebudowy infrastruktury krzyżującej się z ciekim oraz budowę urządzeń wodnych znajdujących się poza korytem cieku.

Zakres ramowy działań każdej ze stron miał zostać wskazany na etapie porozumienia będącego konsekwencją wyżej wspomnianego listu intencyjnego.

7 listopada 2023 r. w moim gabinecie odbyło się spotkanie, podczas którego Państwowe Gospodarstwo Wodne informowało o czynnościach zmierzających do zabezpieczenia środków finansowych z dotacji celowej w oparciu o ustawę z 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry, jednak w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów z 15 lipca 2024 r. znalazł się projekt ustawy o zmianie ustawy o rewitalizacji rzeki Odry oraz niektórych ustaw. Środki zabezpieczone przez PGW miały opiewać w latach 2024-2026 na łączną kwotę 20 mln złotych na potrzeby regulacji Piwonii i początkowo 5 mln złotych w 2026 roku.

Z ww. projektu wynika, że planowany jest do uchylecia art. 2, w którym wpisane zostały dwie kluczowe dla Miasta Inwestycje, tj.:

- roboty budowlane w korycie rzeki Piwonii wraz z przebudową infrastruktury krzyżującej się z rzeką oraz budowa urządzeń poza korytem cieku, związanych z robotami w korycie rzeki Piwonii;
- roboty budowlane w zakresie kształtowania koryta rzeki Krępiczy od km 0+000 do km 5+872,4 wraz z przebudową infrastruktury krzyżującej się z rzeką oraz budowa urządzeń wodnych znajdujących się poza korytem cieku.

W jego miejsce zaproponowano w ustawie katalog działań obejmujący działania renaturyzacyjne (techniczne i nietechniczne), a także inne niezbędne działania mogące zapewnić poprawę stanu środowiska rzeki Odry. Występuje obawa czy

katalog ten pozwoli na pozyskanie środków i realizację zadań zgodnie z zapisami ustawy i opracowanymi dokumentacjami. Swoje obawy wyraziłem z piśmie z 20 sierpnia 2024 r., kierowanym do Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz do parlamentarzystów mających swoje biura poselskie i senatorskie w Kaliszu, o wstawiennictwo w procesie legislacyjnym ustawy ważnej dla zamierzonych inwestycji miasta Kalisza. Bez względu na wynik prac nad ustawą, w najbliższych miesiącach Miasto Kalisz ponownie przystąpi do ogłoszenia postępowania w celu wyłonienia wykonawcy, który dokończy częściowo wykonaną lub sporządzi na nowo dokumentację projektową regulacji cieku Krępicza przy uwzględnieniu zapisów wyżej przytoczonej specustawy Odrzańskiej.

Powodzie są zjawiskiem naturalnym charakteryzującym się dużym działaniem destrukcyjnym, zagrażającym bezpieczeństwu ludzi i środowiska naturalnego. Chociaż dysponujemy dość dobrze zorganizowanym systemem reagowania, to zagrożenie powodziowe ma jednak charakter żywiołu, którego nigdy nie da się całkowicie wyeliminować. Staramy się jednak jak najlepiej przygotować do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, utrzymujemy odpowiednie siły i środki oraz dbamy o infrastrukturę przeciwpowodziową. Poczucie bezpieczeństwa Kaliszanie zawsze było i będzie dla mnie wartością nadrzędną.

Łączę wyrazy szacunku

Prezydent Miasta Kalisza

/.../

Krystian Kinastowski

Kalisz 17.10.2024

Tadeusz Skarżyński
Radny Rady Miasta Kalisza

Krzystian Kinastowski
Prezydent Miasta Kalisza

Szanowny Panie Prezydencie.

W związku z licznymi zapytaniami mieszkańców osiedla Ogrody, zwracam się do pana Prezydenta z interpelacją, dotyczącą zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Dotyczy to zwłaszcza posesji położonych wzdłuż Kręcicy. Problem, nie przyjmowania dużej ilości wody w trakcie nagłych zjawisk pogodowych, jest znany mieszkańcom osiedla od lat. Tegoroczne podtopienia w trakcie nagłych burz, naraziły mieszkańców naszego miasta z tej dzielnicy na straty, w związku z powyższym chciałbym się dowiedzieć:

1. Jakie działania zostaną podjęte w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego osiedla Ogrody?
2. Na jakim etapie jest zapowiadana od wielu, wielu lat regulacja Kręcicy?

Z poważaniem .

Tadeusz Skarżyński